יתד באילן ותלה בה כלכלה למעלה מעשרה

מפחים אין עירובו עירוב לממה מי' מפחים

עירובו עירוב מעמא דנעץ יתד באילן הא

לא נעץ אפילו למטה מי' מפחים אין עירובו

עירוב והא האי תנא דקאסר בצדדין וקשרי

בצדי צדדין אמר רב פפא הכא בכלכלה

דחוקה עסקיגן דבהדי דשקיל ליה לעירוב קמניד ליה לאילן וקמשמש באילן גופיה

אוהלכתא ¢צדדין אסורין צדי צדדין מותרין אי

אמר רב אשי השתא דאמרת צדדין אסורין

האי דרגא דמדלא לא לינחיה איניש אדיקלא דָהוו להו צדרין אלא לינחיָה

אגוואזי לבר מדיקלא וכי סליק לא

לינח כרעיה אגוואזי אלא ליתנח אקנין:

בותני' מתירין פקיעי עמיר לפני בהמה ומפספסין את הכיפין אבל לא את ® הזירין

אין מרסקין לא את השחת ולא את החרובין

לפני בהמה בין דקה ובין גסה רבי יהודה מתיר בחרובין לדקה: גמ' אמר רב הוגא הן

הן פקיעין הן הן כיפין פקיעין תרי כיפין

תלתא (3) זירין דארזי וה"ק מתירין פקיעי עמיר

לפני בהמה ומפספסין והוא הדין לכיפין

אבל לא את הזירין לא לפספס ולא להתיר

אמר רב חסדא מאי מעמא דרב הונא קא

סבר למטרח באוכלא טרחינן לשויי אוכלא

לא משויגן רב יהודה אמר הן הן פקיעין הן

הן זירין פקיעין תרי זירין תלתא כיפין דארזי

וה"ק במתירין פקיעי עמיר לפני בהמה אבל פספוםי לא וכיפין פספוםי גמי

פספוסי

לא וכיפין פספוסי נמי

ב א מיי' פכ"א מהל' שבת הלכה ט סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סימן שה סעיף יח: בא ב ג מיי פכ"א מהלי שבת הלי יח טוש"ע א"ח סי

שכד סעיף ד: בב ד מיי׳ שם טוש״ע שם

מוסף תוספות

א. דהא סבר דשוויי אוכלא לא משוינן. מוס' הכח"ש. ב. שדבר קל הוא. מכ"ן. ג. ובפספוס הוא שחלקר . לאסרו משום מיטרח באוכלא או משום שוויי

רבינו חננאל (המשך)

האילו והכלכלה צידי צדדיו האילן ההכלכלה צירי צדר ולפיכך למטה מעשרה טפחי עירובו עירוב, אבל אם ל נעץ יתד ותלה בו אלא תלה באמירי האילן אפילו למטה באמירי האילן אפילו למטה מעשרה אין עירובו עירוב דהוה ליה צדדין. הרי נתכרר כי זה התנא אוסר בצדדין ומתיר בצידי צדדין. ופריק רב פפא אליבא דרבא הכא וב פפא איבא דובא וובר בכלכלה דחוקה וכו', ודברי רב פפא פשוטין הן. ומסקינן בה והילכתא צדדין אסורין צדדי צדדין מותרין. דרגא דאמדלא. סולם העשוי לעלות בו בערסל והוא שכתוב. בו בערסל והוא שכתוב, כמלונה במקשה, והוא מלונה לשומרי פירות. ודקדק רב אשי מזו ההלכה שאסור להניח סולם על הדקל ולעלות בו שנמצא משתמש בצידי האילן שנבצא משומש בציר יחקוק ואסור, ופירש שאם יחקוק באילן ויניח באותה חקיקה גואזי שהן עצים ויניח באותן העצים הסולם, נמצא הסולם נתון בעצים כמין הכלכלה ביתד ושרי. וגם אסור להניח ביתד ושרי. וגם אחו אובי.. רגלי העולה באותה סולם בעצים הנעוצין באילן מפני שהן צדדין והצדדין אסורין, וכי אינו מותר לו להשתמש וכי אינו מותר רו להשתמש ולעלות אלא בקנים שהן מעלות הסולם והן שליבותיו שהן ודאי צדדי צדדין. מתירין פקיעי עמיר כו'. פי' פקיעי, אגודות כדתנן פקעת גמי. בא רב הונא לפרש משתתנו בארב הוגא לפוש משמת ואמר הפקיעין והכיפין שניהם אגודות קשורות הן, אלא [ש]הפקיעין שתי אגודות בפקיע, והכפין שלש אגודות בכף. זירין דארזי, כשמתגדלין ומתקשין נקראין [זירי] דארזי והן אחד אחד ואינן נאגדין באגודה, ואם אגון נ-... אגודין] בחזקתן עומדין. ותרצה רב הונא למתניתין הכי, מתירין פקיעי עמיר לפני בהמה ומפספסיז. פי׳ מפספסיז בהמחדמבטבט ק.פי מבטבטק מפרכין כעין [נ"א: כגון] פיתות לרככן (לית) [להיות] נוח לאכילה. ומצינו בתלמוד א"י שאמרו בענין תיקון פתילה מפספסין, ופי׳ מחרכין, כדכתיב ושער ראשיהון לא כוכתיב ושעו ואשיוון לא התחרך. ונראין [נ"א: ומראין] הדברים שהחריכה מרככת כעין הפתיתה דהוא מעין בסיסה, כדאמרינן בידות האוכלין שבססן לגורן. וכשם האוכלין שבטטן לגוון. וכשם שמתירין ומפספסין הפקיעין, הוא הדין לכפין, אבל הזירין לא יפספס ולא יתיר אם נקשרו. ובא רב חסדא ופירש . טעמא דרב הונא (ואמר) ין ומפספסין הפקיעין והכפין שהן מקודם אוכל ויכולין להיאכל כמות שהן, וכל ההתרה והפספוס לא וכל ההתרה והפספוס לא להוסיף להם אלא הכשר לאכילה בלבד, דייקינן מדבריו הללו דקסבר מותר למיטרח באוכל ולהוסיף לו הכשר, אבל אם אין יכול להיאכל כגוז הזיריז שהז דארזי אלא אחרי החר ותסתום אמור. וזהו

לממה מי' מפחים עירובו עירוב. קשה אמאי עירוצו עירוצ והא כרמלית הוא כיון שרחבה ארבעה ואסור לטלטל לארץ עירובו עירוב דהוא ועירובו ברה"ר אבל למעלה מי' וסמס - לרה"ר וי"ל אין כרמלית בכלים כדפירש בקונטרס בפ"ק דמכילמין כלכלה רחבה ארבעה הויא לה כלכלה רשות היחיד והוא נתכוין - (דף ח.) גבי היתה קופתו מונחת כו' °אי נמי כרבי דאמר ©כל דבר לרה״ר וי״ל אין כרמלית בכלים כדפירש בקונטרם בפ״ק דמכילתין

שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות: אמר רב פפא הבא בבלבלה דחוקה עםקינן. מדמשני רב פפח הכי משמע דסבירה ליה לדדין מותרין ורב אשי משמע בסמוך דסבר דאסורין מדאמר רב אשי בסמוך השתח דחמרת נדדין חסורין וקשה לי הא איפכא שמעינן להו במסכת חגיגה בפ"ב (דף יו. ושם) דאמר רב פפא שמע מינה לדדין אסורין דאי סלקא דעתך נדדין מותרים נסמוך ארישא דלדדין נינהו רב אשי אמר אפילו תימא לדדין מותכין כל דלהדי גבה כגבה דמים: והלכתא צדדין אסורין צדי צדדין מותרין.

ותימה לרבי אמאי לא חשיב הני בהדי יע"ל קג"ם דהלכה כאביי (בבבא מציעא דף כב:) דחמר רבח מחן דחסר בלדדין אסר נמי בלדי לדדין ואביי אמר בלדדין כולי עלמא לא פליגי

[דאסור] ובלדי לדדין פליגי: רב יהודה אמר הן הן פקיעין בו' וה"ק מתירים פקיעי עמיר בו'. פירש בקונטרס דהתרת פקיעים הויא שוויי אוכלא ולריך לפרש (ו) נמי בהא דרב יהודה חשיב התרת פקיעין שוויי אוכלא ורב הונא לא חשיב לה שוויי אוכלא מדשרי להא ואין נראה לרבינו תם לאפלוגינהו בהכי אלא לתרוייהו לא הויא התרת פקיעי עמיר לא שויא אוכלא ולא מיטרח באוכלא דלא שייך טורח בהתרהב ולהכי שריא לתרוייהו.ג מ"ר:

מפספסינן אבל לא הזירין לפספס או אלא להתיר אמר רבא מאי מעמא דרב יהודה קסבר ישווי אוכלא משוינן ממרח באוכלא לא מרחינן תנן יאין מרסקין את השחת ואת החרובין לפני בהמה בין דקה ובין גסה מאי לאו חרובין דומיא דשחת מה שחת דרכיכי אף חרובין דרכיכי אלמא לא מרחינן באוכלא ותיובתיה דרב הוגא אמר לך רב הונא לא שחת דומיא דחרובין מה חרובין דאקושי אף שחת האמר לך רב הונא לא בעילי זומרי ת"ש רבי יהודה מתיר בחרובין לדקה לדקה אין לגסה לא אי אמרת בשלמא ת"ק סבר מימרח באוכלא לא מרחינן שווי משוינן היינו דקא אמר ר' יהודה @ החרובין לדקה נמי שווי אוכלא הוא אלא אי אמרת ת"ק סבר שווי אוכלא לא משוינן מימרח באוכלא ממרחינן רבי יהודה יי דמתיר בחרובין לדקה כל שכן לגסה מי סברת דקה דקה ממש מאי דקה גםה (e) ומאי קרי לה דקה דדייקא באוכלא הא מדקתני רישא בין דקה ובין גסה מכלל דרבי יהודה דקה דקה ממש קאמר קשיא תא שמע ימחתכין

דכיון דמעיקרא סתמייהו לאו אוכלא והשתא הוא דמשוי להו אוכלא ה"ל אולודי אוכלא בשבת: מיטרת באוכלא. בדבר שתחילתו אוכל קודם תיקון זה טרחינן ומכשרינן לייפותן לה: הן הן פקיעין הן הן זירין. שניהן בקשים של שבלים ומה שהחיר בזה החיר בזה ודקתני אבל לא הזירין אפספוס קאי: וה"ק מחירון פקיעי עמיר. דכל זמן שהוא קשור לאו אוכלא הוא ומתירו לשוויי אוכלא ומשום לער בהמה שרי אבל פספוס לא דסגי ליה בהתרה ואיתעביד אוכלא ופספוסיה לתענוג בעלמא הוא ומטרח באוכל בדבר שהוא כבר אוכל בלא מיקון זה לא טרחינן. ומפספסין את הכיפין דארזא דבלאו פספוס לא הוי אוכלא. אבל לא את הזירין לפספס אלא להתיר שלשה אוגדיהן בפקיעין דהתרת אוגדיהן שוויי אוכלא הוא: **אין מרסקין.** סיפא דמתניתין היא וחד טעמא: ד**רכיכי**. כגון חרובין לחין דראויין למאכל בהמה בלא ריסוק וריסוק דידהו לתענוג בעלמא: דאקושי. קשין כגון שיבשו: בעילי זוטרי. עיירים קטנים שאף השחת קשה להם ולריכה ריסוק לשוויי אוכלא: לדקה אין. דהוה ליה שוויי אוכלא: לגסה לא. דהוה ליה מטרח באוכלא: אי אמרם בשלמא. שמע רבי יהודה לח"ק דאמר מיטרח באוכלין אסור ואין מרסקין ברכיכי קאמר אבל שוויי אוכלא שרי היינו דקאמר ליה רבי יהודה חרובין לדקה לית לן למיסר דשווי אוכלא הוא ואע"ג. דרכיכי אלא אי אמרת קסבר ח"ק מיטרח באוכלא שרי שווי אוכלא אסור ואין מרסקין דקאמר בדאקושי קאמר דשוויי אוכלא הוי: **רבי** יהודה מסיר בחרובין לדקם. בתמיה הא כל שכן דלגסה למיטרת באוכלא הוא ושרי הכי ה"ל למיתני ור" יהודה מתיר בחרובין לגסה דהוה ליה מיטרח באוכלא. והא ליכא למימר דר' יהודה מפיך דשויי אוכלא שרי מיטרח באוכלא אסיר דהא ח"ק בדאקושי קאמר וגבי גסה נמי שוויי אוכלא הוא וה"ל למיתני ורבי יהודה מחיר סתמא בין דקה בין גסה ועוד הוה ליה למישרי נמי זירין להחיר ולפספס דשוויי אוכלא נמי הוא: דדייקא. כוססת יפה ומדקת אוכלין בפיה: והא מדקתני רישא בין דקה בין גסה שמע מינה דקה ממש. ורבי יהודה את"ק קאי:

אחרי התר ופספוס אסור, וזהו לשוויי אוכלי לא משוינן. ורב יהודה חלק על רב הונא לדברי רבה דאוקמינהו לדברי רב יהודה שוויה אוכלא לא משוינן, ואמר רבה מהתרצה למתניתין שהפקיעין והוירין שניהן אנודות (מפספס למה הן), מיהו הפקיעין שתים באנדה (התפמידן) (הודירין) אי מזות להתיר הפקיעין שקשרן אמיץן (הוא לא יתירם אינן נאכלין בטוב, ושלש אין קשרן אמיץ ונאכלין וכיון שיכולים להיאכל מחתר להתיר באוכלא לא טרחינו. ואם יש לומר מניין לנו ראייה שיש הפרש בין ב' לג' שאילו קישרם אמיץ יתר מאילו, מצאר לאבריהן שאומרים נימה אחת קשורה חוצצה, ג' אין חוצצת, כ' אינין חוצצת שאין קשרן מתחזק ומרפרף הוא והמים באים בתוכ לפיכך אינן חוצצין, אבל הכפים שהן וירי יהן קשין כמו שאמנו למעלה, מסספסין כדי לשוותם אוכל וכ"ש שמתירין. ובאנו להקשות לרב הונא מסיפא דהא מתניתין דקתני אין מרסקין לא את השחת ולא את החרובין, ופשוטה היא. ופריק רב הונא לא, שהתרובין הכן הכן שחת שהן רכין יוכולין להיאכל אין מרסקין אותן אלמא לא מטרחינן היא. ופריק רב הונא לא, שהתרובין הכן הכן מחת שהן ורכין ויכולין להיאכל אין מרסקין אותן אלמא לא מטרחינן

יסד. נגר: וסלה בה כלכלה. ונתן בה עירובו והוא נתכוון לשבות למטה תחת האילן: למטה מי׳ טפחים. אם הכלכלה בתוך י׳

לשבות ברשות הרבים ואינו יכול ליטלו שם ולאכלו וכיון דאינה סעודה הראויה לו אינו קונה שביתה על ידה: טעמא דנעץ יחד. דכי שקיל לעירובו משתמש בלדי לדדין אבל לא נעך יתד אלא קשרה בנדי אילן לא: הכא בכלכלה דחוקה. שפיה לר וקלרה היא ומכנים ידו לתוכה בדוחק הלכך אי ממש הוה קטר לה בלדי אילן כי שקיל ליה לעירוביה מניד ליה לאילן הלכך כי איכא יתד הוא דשרי ואי לא לא: האי דרגא דמדלא. סולם שעולין בו לסוכת נולרים שעושין ע"ג קונדיסין גבוהין והיא סמוכה לחילן: לח לינחיה. רחש הסולם אדיקלא לא יסמוך ראש הסולם ללד דקל דכי סליק משתמש בלדדין: אלא לינחיה אגוואזי לבר מדיקלת. יתקע יתד בלדי האילן ויסמוך הסולם עליו דהוה ליה יתד לדדים וסולם לדי לדדין: וכי סליק לא לינח כרעיה על היחד אלא אקניא. על שליבות הסולם או קנים היולאים מהקונדיסין: בותנר' פקיעי עמיר. קשין של שבלים מ (שחותם) שאוגדים מתירין אותם שיהו נוחין לבהמה לאוכלה: מפספסין. שכן דרך שמפורים לבהמה העשבים ויפין לה לאוכלן שכשהן דחוקין מתחממין ואינה מריחה ריחה כל כך וקלה בהן: את הכיפין. מפרש בגמרא וכן זירין: אין מרסקין. אין מחתכין: שחת. עשב של תבואה והוא אספסתא ומשום דטירחא דלא לריך הוא: רבי יהודה מחיר בחרובין לדקה. ששיניה דקות וקשין לה: גבו׳ הן הן פקיעין הן הן ליפין. כולן קשין של שבלין הן מיהו פקיעין תרי שאינן קשורין אלא בשני ראשים: כיפין חלת. קשורין ג' ד' [אגודים]: וירין דחרות. ענפים לחין של חרו שמזרדין אותם ובעודם לחין ראויין לבהמה ורוב בני אדם מניחין אותם לעלים: וה"ק מחירין פקיעי עמיר ומפספסין. דכיון דמעיקרא אוכלא נינהו מותר לטרוח בהן להכשירם למתקן לה. ואת הכיפין אף הן מתירין ומפספסין ואע"ג דנפיש טרחייהו. אבל לא הזירין לא לפספס ולא להתיר

 לקמן קנו:,
ב) לקמן קנו:,
ב) [כש"ל ממ"ון, ד) [נש"לן,
ב) [לעיל מו], ח) [וע" מוספות מגיגה יו. ד"ה רב אשי דלא מקשה אל דרב אשי דלה מקשה אל דרב אשי וכתבו מירוץ לזהן,

הגהות הב"ח

(א) במשנה את הכיפין אבל לא את הזרדין אין: (ב) גם' כיפין תלתא זרדיז דארזי וכו' אבל לא מנת הדרין דארוי וכו' אבל לפ את הדריין לא ליפספס וכו למערת באוכלא טרחינן לשורי כל"ל ואות ד' נמחה: (ק) שם מאי דקה גסה ואמאי קרי: (ו) תום' ד"ה ר' יהודה וכו' ולריך לפרש דפליגי נמי בהא:

גליון הש"ם

גמ' והלכתא צדרים אסורי'. עיין עירונין דף לג ע״ל: תום' ד״ה לממה מי' וכו' א״נ כרבי וכו'. וממוה דל״כ לפי' ברבי ובר. ומתוה דחיים מפיי לא נעץ יחד נתי דשימוש באילן היי רק שבות וליצ בהיש. אח״כ ראיתי שתמה כן בתשובת מעיל לדקה סימן עי ולענ״ד י״ל דנ״ת בע״ש שחל להיות ביי״ט דנ"מ פע"ש שחל נהיות בו"ב בלכלה זה יהני עירוב בערב יו"ט בכלכלה זו שיהיה עירוב ליו"ט ושבת ולפי דב' קדושות הן לרך שיהיה עירובו קיים ביה"ש דקודם שבת ובזה אם לא נעץ יחד לא מהני עירובו לשת דבה"ש אינו מהני עירובו לשת דבה"ש אינו מהני עירובו לשת דבה"ש אינו יכול ליטול עירובו דהא בממנ"פ יכור ניסול עירובו יהה בנותניים אסור אי הוי יום והוא יו"ט או לילה והוא שבת אסור בשימוש במחובר אבל בנעץ יחד דמלד טלטול מכרמלית לרה"ר ליכא שנטול מכונונים מהיים היכו איסור הולאה ביו"ט ובה"ש מותר דמשום שבות לא גזרינן בה"ש דדלמא עדיין יום וליכא איסור הולאה:

הגהות הגר"א

[א] גם' לפספס אלא להחיר. נ"ב גירסת הרי"ף ולא להתיר ונכון מאד:

רבינו חננאל

כגון שהיה צד המשאוי האחד . כבד והשני קל ורצינו להשוות בבו יווטני קי ווב מי יווטרטן, המשאוי שלא יהיה 6)מטרטן, ומוסיף על הצד הקל דבר ומוסיף על הצד הקל דבר להשוות המשקל שלא יהיה אחד מהן מכריע. ועליו אמרה משנתנו מתיר החבלים והשקין .. נופלים שהקשר למעלה הוא נופלים שחקשר למכלו והא ואין צריך להגביה שק ולא להוריד אלא כשמתיר החבל נופלין אבר גואלקלי, נמצאו גואלקי על צידי בהמה, ואבר זה על גואלקי נמצא אבר זה וה עד נמצא אבי והי צדי צדדין. אי נמי בגואלי, דגואלקי עצמן אינן קשורין בחבלים אלא כמנהג שהיה לאורחים המהלכים בדרכים שעושין בראש השקין כמין שנושין בו אם יושקין כמין קרסים ולולאות מן החבלים ומכניס הקרסים בלולאות. אי נמי לולאות בלבד ומכניס בהן עץ ומחברן וכשרוצה לפרקן מושך העץ ההוא והן נופלים ונקרא העץ ההוא לכתא ואינו ונקרא העץ ההוא לכתא ואינו מגיע לצדרין, ואותו האבר נמי שמוסיפין על המשאוי הוא צדרי צדרין והוא מותר אבל הצדרין אסורין. ועוד אקשי ליה אביי לרבה הא אקשי ליה אבי לובה הא ב' בידי אדם ואחת באילן כו'. ופריק רבה התם דכפייה לאילן וסיכך על גביו שנמצא משתמש באילן עצמו. תוב אקשינן עליה מסיפיה דקתני ג' בידי אדם ואחת באילז . כשרה ועוליז לה ביו״ט. ואי

בשות ופולי? אד. ביו"ס, וא". כפייה לאלן וסיכך ע"ג אמאי עולין לה ביו"ט הא משתמש באילן ואסור. ופריק ליה התם (ופרסיכאנא) נ]נווא ופרסיכנאן, פי" (ניתא) [נווא] ופרסיכנא, תרתב מאבקא. ועלה דייקינן זה הכלל כל שינטל האילן ויכולה לעמוד עולין לה ביו"ט. לימא כתנאי אין עולין לה ביו"ט כר', סברי לה כגון דחק באילן ונתן הנסרין שהן הסכך באותה החקיקה הן הצדדין, זה אוסר להשתמש בצדדין וזה עולקי לה בירי פני עוברי לה כנון זוק באירן זמן הנסוין שהן הוסכן באחנה הוקיקה והן הצוריך, וה אוסר הישונש בצרוין והו מתיר. אמר אביי כולי עלמא צדרין אסורין והכא בצירי צדרין פליגי, פני כנון דחק באילן ונותן באותה החקיקה עץ חזק ממין קורה ושם ראשי הנסרים שהן הסכך על אותו העץ הנתון כמין קורה, שנמצא העץ ההוא צדרי אדרין בה בצדרין מתיר. ובא רב משרשיא רבא אמר צדרין וצדרי צדרין דינם אחד, האוסר בצדרין גם בצירי צדרין אוסר והמתיר צדרי צדרין באילן ותלה בו כלכלה למטה מעשרה עירובו עירוב, למעלה מי׳ טפחים אין עירובו עירוב, ודייקינן מינה טעמא דנעץ יתר באילן ותלה בו כלכלה, פי׳ דהוה לה יתר ציריי